

Kr. e. 15-Kr. u. 454. Ókor: kelták, raetek, rómaiak.

A Bodeni-tó és a Genfi-tó között a keltákkal zárul a svájci őstörténet és kezdődik egyúttal a svájci korai történet vagy a történeti kor egyáltalán, amennyiben azt az írásos feljegyzések megjelenésétől számítjuk.

A mai Svájc legnagyobb részén ekkor már kelta törzsek élnek: a Középvídeken a helvétek, Basel környékén a raurikok, Genf mellett az allobrogerek. Csupán Engadinban, az Inn völgyében laknak nem kelta, raet népcsoportok. Az egyes ma svájci országrészek különböző időpontokban kerülnek a római birodalomhoz. Először a dél-tessini vidékek lesznek az észak-itáliai városok Milánó illetve Como birtokai. Majd Genfet és a Rhône bal partját csatolják a rómaiak Narbonensis provinciához. Kr. e. 54-ben az Alpok és a germánok között harapófogóba került helvétek Gallia felé próbálnak kitörni. Julius Caesar, Narbonensis helytartója útjukat állja és a biberactei csatában legyőzi őket. A fogságba esett mintegy 120,000 helvétet visszaküldi hazájukba azzal, hogy álljanak ellent inkább a Rómát is veszélyeztető germánoknak. Gallia biztosítására pedig megalapítja Középvídek első két kolóniáját: Nyon mellett Colonia Julia-Equestris és Basel mellett Colonia Rauricát. Ez azonban még nem jelent római uralmat a területek felett. Csak harminc évvel később, Kr. e. 15-ben határozza el Augustus császár a germánok elleni háború előkészítéseként Helvetia meghódítását.

Augustus nyilván felismerte, hogy a hágókon inneni területeket csak úgy tudja megtartani, ha hágókon túlkat is birtokolja. A sikeres hadjáratot két adoptált fia, Drusus és Tiberius vezeti. Most már a meghódított Középvídek biztosítására is egy egész sor katonai őrhely épül. Így a baseli Münster-dombon, a zürichi Lindenhofon vagy Amdennél a Walen-tó felett. Ettől kezdve a mai svájci területek több mint négy és fél évszázadra betagozódnak váltakozva különböző provinciák (Gallia Belgica, Raetia, Germania superior) részeként a római birodalomba. Ez nem a kelta őslakosság kiszorítását, hanem inkább bevonását jelenti. Már az augustusi közigazgatás is támaszkodik a törzsi egyesülésekre (civitates). A helvétek nevezetesen a Civitas Helvetiorum-ban szerveződnek. Svájc rómaiásodása, a germán, később az alemán fenyegetés ellenére, különösen a déli és nyugati részekén gyorsan halad. Kr. u. 16-ban a már császár Tiberius épp a külső támadások elhárítására fontos garnizon várost alapít Windisch mellett (Vindonissa). 69-ben pedig Vespasianus alatt az Avanches melletti Aventicum a harmadik svájci kolónia lesz.

A városokban római minta szerint fórum, bazilika, kúria, templomok, fürdők, színházak épülnek, a laposabb középvídeki területeken elszórtan mindenütt villák, majorságok. A helységek között kiépül a nehezen járható hegyekben is a híres római úthálózat, a virágzó civil árucseré forgalom és gyors a katonai

csapatáthelyezések feltétele. A Nagy Szt. Bernát (Grand St-Bernard) a wallisi Martigny felé, a San Bernardino és a Splügen (Passo dello Spluga) pedig a graubündeni Chur felé az ókor legfontosabb alpesi átkelőhelyei. Egyes római, úgynevezett vágányos utakon (Bözberg, Hauenstein, Maloja) egészen a 18. századig közlekedtek.

A római berendezkedés viszonylag zavartalan két évszázada után a Kr. u. 3. század második felében az alemannok betörései a gazdasági hanyatlás kezdetét jelentik. A lakosság a kolóniák falai mögött vagy a járhatatlan hegygerinceken keres menedéket. A 4. században épülnek a késő római várerődítmények. Közülük Castrum Rauracense, Kaiseraugstnál lesz az új, Svájc nagy részére kiterjedő provincia, Maxima Sequanorum légiójának a garnizonja. Az 5. század első felében a rómaiak már a birodalmon belül megtelepedett alemannokat és más germán törzseket bíznak meg a határok védelmével.

443-ban pedig Aetius római hadvezér, aki egyébként a nyugati részek felett a tényleges kormányzói hatalmat is maga gyakorolja, a burgundokat telepíti le Sapaudia (Savoy és Nyugat-Svájc) biztosítására. 451-ben a nyugati gótok segítségével ő győzi le Troyesnál a katalauni mezőkön a hunnokat. 454-ben azonban III. Valentinianus császár Rómában leszúrja az elhatalmasodott hadvezért. Ezzel, még a birodalom végleges összeomlása előtt, megszűnik svájci területek felett a római uralom.

A rómaiak természetesen még ezután is maradnak az Alpok és a Jura között, Raetiában, Wallisban. Nyelvüket a rétorománok Engadinban máig őrzik. Az ásatások során országszerte számtalan település romjai kerültek napvilágra: egykori várfalaké, templomoké, amphitheatrumoké, villáké. A talált kincsek, használati tárgyak, szobrok, pompás mozaikok ma jól rendezett helyi múzeumokban láthatók. A Római Svájc bejárása maga külön megér egy utazást.